

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Професор з науково-педагогічної
роботи та розвитку

С. М. Кваша
_____ 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради факультету тваринництва
та водних біоресурсів

Протокол № 9 від «13» 05 2021 р.

В. о. декана факультету _____ Р. В. Кононенко

на засіданні кафедри годівлі тварин і технології
кормів ім. П. Д. Пшеничного

Протокол № 8 від «16» 05 2021 р.

Завідувач кафедри _____ М. Ю. Сичов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

« ЖИВЛЕННЯ МОНОГАСТРИЧНИХ ТВАРИН »

1. Рівень вищої освіти – **третій освітньо-науковий**
2. Галузь знань – **20 – «Аграрні науки та продовольство»**
3. Спеціальність – **204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»**
4. Освітньо-наукова програма **«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»**
5. Гарант ОНП: д. с.-г. н., професор С. Ю. Рубан
6. Розробник: кандидат с.-г. наук, доцент Д. П. Уманець

Київ – 2021

1. Опис навчальної дисципліни
Живлення моногастричних тварин

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	<u>20 – аграрні науки та продовольство</u> (шифр і назва)	
Напрямок підготовки	_____	
	(шифр і назва)	
Спеціальність	<u>204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</u> (шифр і назва)	
Освітній ступінь	<u>Доктор філософії</u> (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	<u>150</u>	
Кількість кредитів ECTS	<u>5</u>	
Кількість змістових модулів	<u>3</u>	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	<u>2020</u>	_____
Лекційні заняття	<u>20</u> год.	_____
Семінарські заняття	_____ год.	_____
Лабораторні заняття	<u>20</u> год.	_____ год.
Самостійна робота	<u>110</u> год.	_____ год.
Індивідуальні завдання	_____ год.	_____ год.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Зміст дисципліни:

Програмою передбачено поглиблене вивчення принципів визначення поживності кормів, нормування годівлі моногастричних тварин, вдосконалення навичок визначення норм годівлі та складання раціонів для тварин окремих видів та статевих і вікових груп у конкретних господарських умовах, з використанням сучасних досягнень науки.

Для визначення рівня засвоєння знань і рейтингу з дисципліни розроблено комплекти тестів, контрольних питань та індивідуальних завдань.

Комплекти контрольних питань розроблені по розділах дисципліни:

1. Годівля свиней.
2. Годівля коней.
3. Годівля сільськогосподарської птиці, кролів, нутрій, хутрових звірів.

Комплекти питань охоплюють як теоретичний, так і лабораторно-практичний курс.

До лабораторно-практичних занять розроблені і використовуються індивідуальні завдання, які передбачають визначення поживності кормів, аналіз та оптимізацію раціонів годівлі моногастричних тварин навчально-дослідних господарств Національного університету біоресурсів і природокористування України.

The maintenance of discipline:

The program stipulates studying principles of normalization of feeding of monogastric animals, finding of habits of definition of norms of feeding and drawing up of diets for separate kinds and sex-age groups of animals.

Complete sets of tests, control questions and individual tasks are developed for definition of a level of mastering of knowledge and a rating from discipline.

Complete sets of control questions are developed on sections of discipline:

1. Feeding of pigs.
2. Feeding of horses.
3. Feeding of poultry. Feeding of rabbits. Feeding of nutrias. Feeding of fur animals.

Complete sets of questions cover both theoretical, and a laboratory rate.

To laboratory employments developed individual tasks in drawing up of diets for different kinds and industrial groups of animals also are used.

Мета і задачі дисципліни та її місце в навчальному процесі. Метою дисципліни є формування системи знань і навичок з годівлі моногастричних тварин відповідно до кваліфікаційної характеристики спеціальності “Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва”.

Місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівців Створення оптимальних умов годівлі тварин є однією з основних ланок технологічного процесу виробництва продукції тваринництва. Для цього розробляються теоретичні основи і принципи, методи і технологічні прийоми раціонального живлення тварин з метою забезпечення їх нормального росту і розвитку, досягнення генетично обумовленого рівня продуктивності та якості продукції, а також репродуктивних здатностей і нормального стану їх здоров'я за низьких

витрат кормів. За таких умов досягається висока ефективність селекції, удосконалення існуючих і створення нових порід сільськогосподарських тварин

Задачі вивчення дисципліни Завдання дисципліни полягають у наданні знань з біології живлення моногастричних тварин, організації науково обґрунтованої годівлі та контролю за її повноцінністю.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Наукові основи живлення моногастричних тварин												
Вступ до курсу. Особливості перетравлювання і всмоктування поживних речовин кормів у моногастричних тварин	10	2		2		6						
Структурні і енергетичні перетворення основних поживних речовин у моногастричних тварин	12	2		2		8						
Сучасні підходи до визначення загальної енергетичної поживності кормів	10	1		1		8						
Протеїнова, жирова, вуглеводнева, мінеральна, вітамінна поживність кормів	10	1		1		8						
Разом за змістовим модулем 1	42	6		6		30						
Змістовий модуль 2. Годівля свиней та коней												
Годівля холостих, поросних, підсисних свиноматок та кнурів-плідників	12	2		2		8						
Годівля молодняку свиней.	12	2		2		8						
Відгодівля свиней	10	2		2		6						
Годівля коней	12	2		2		8						
Разом за змістовим модулем 2	46	8		8		30						
Змістовий модуль 3. Годівля сільськогосподарської птиці, кролів, нутрій, хутрових звірів, домашніх тварин												
Годівля птиці	12	2		2		8						

Годівля курей, качок, гусей, індиків, перепелів	10	1		1		8						
Годівля качок, гусей, індиків, перепелів	10	1		1		8						
Годівля кролів і хутрових звірів	10	1		1		8						
Годівля собак та котів	20	1		1		18						
Разом за змістовим модулем 3	62	6		6		50						
Усього годин	150	20		20		110						

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сучасні системи оцінки поживності кормів	2
2.	Сучасне лабораторне обладнання для оцінки поживності кормів	2
3.	Годівля холостих, поросних і підсисних свиноматок	1
4.	Годівля кнурів-плідників	1
5.	Годівля молодняку свиней	1
6.	Відгодівля свиней	1
7.	Годівля робочих коней	1
8.	Годівля дорослих племінних коней та молодняку	1
9.	Годівля курей	2
10.	Годівля качок	1
11.	Годівля гусей	1
12.	Годівля кролів	1
13.	Годівля норок, песців, лисиць	1
14.	Годівля собак	2
15.	Годівля котів	2
	Разом	20

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1

Наукові основи живлення моногастричних тварин

Тема лекції 1

Вступ до курсу. Особливості перетравлювання і всмоктування поживних речовин кормів у моногастричних тварин

Зміст та завдання дисципліни. Особливості перетравлювання і всмоктування поживних речовин кормів у свиней, коней, птиці, хутрових звірів.

Тема лекції 2

Структурні і енергетичні перетворення основних поживних речовин у моногастричних тварин

Обмін білків, жирів та вуглеводів. Взаємозв'язок між енергетичними і структурними перетвореннями при основному, підтримуючому і продуктивному обміні.

Тема лекції 3

Сучасні підходи до визначення поживності кормів

Визначення загальної енергетичної поживності кормів. Диференційована оцінка поживності кормів.

Змістовий модуль № 2

Годівля свиней та коней

Тема лекції 4

Годівля холостих, поросних, підсисних свиноматок та кнурів-плідників

Норми годівлі. Раціони і типи годівлі. Режим, техніка годівлі та її контроль. Норми і раціони залежно від характеру статевого використання. Контроль годівлі.

Тема лекції 5

Годівля молодняку свиней. Відгодівля свиней

Норми годівлі і раціони поросят та молодняку після відлучення. Контроль повноцінності годівлі молодняку. Норми, раціони, типи і види відгодівлі. Вплив складу раціонів на якість свинини.

Тема лекції 6

Годівля коней

Організація годівлі коней з врахуванням їх біологічних особливостей. Годівля жеребців-плідників, конематок при підготовці їх до осіменіння, в період жеребності і лактації. Годівля робочих та спортивних коней.

Змістовий модуль № 3
Годівля сільськогосподарської птиці, кролів, нутрій, хутрових звірів

Тема лекції 7

Годівля птиці

Принципи нормування годівлі птиці. Особливості нормування енергетичного і протеїнового живлення птиці. Потреба птиці у поживних і біологічно активних речовинах. Корми, вимоги до раціонів і техніка годівлі птиці різних видів.

Тема лекції 8

Годівля курей, качок, гусей, індиків, перепелів

Особливості нормування годівлі, корми раціони техніка годівлі різних видів птиці.

Тема лекції 9

Годівля кролів і хутрових звірів

Годівля кролів (самців, самок, молодняку). Вимоги до раціонів, корми, способи та техніка годівлі. Біологічні особливості хутрових звірів, принципи нормування живлення. Потреба у поживних речовинах, корми, режим і техніка годівлі норок, лисиць, песців.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль			Рейтинг з навчальної роботи $R_{НР}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$	Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$	Підсумкова атестація	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 2					
0-100	0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. 1. Відповідно до «Положення про кредитно-модульну систему навчання в НУБіП України», затвердженого ректором університету 03.04.2009 р., рейтинг студента з навчальної роботи $R_{НР}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} \cdot K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ} \cdot K^{(n)}_{ЗМ})}{n} + R_{ДР} - R_{ШТР},$$

$$K_{ДИС}$$

де $R^{(1)}_{ЗМ}, \dots, R^{(n)}_{ЗМ}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{ЗМ}, \dots, K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{ДИС} = K^{(1)}_{ЗМ} + \dots + K^{(n)}_{ЗМ}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{ДР}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{ШТР}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{ЗМ} = \dots = K^{(n)}_{ЗМ}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{ЗМ} + \dots + R^{(n)}_{ЗМ})}{n} + R_{ДР} - R_{ШТР}.$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$ додається до $R_{НР}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{НР}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

2. Згідно із зазначеним Положенням *підготовка і захист курсового проекту (роботи)* оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в

оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
73-81	C		
64-72	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. Методичне забезпечення

1. Ільчук І.І. Годівля моногастричних тварин. Лекції для студентів ОС «Доктор філософії» факультету ТВБР спеціальності 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» / Ільчук І.І., Кривенок М.Я. // Київ: Видавництво УФЦ. – 2016 р. – 103 с.
2. Ібатуллін І.І. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Годівля моногастричних тварин»/ Ібатуллін І.І., Ільчук І.І., Кривенок М.Я., Яценко О.В. // Київ: Видавництво УФЦ. – 2016 р. – 173 с.

8. Рекомендована література

Основна:

Основна література

1. Годівля сільськогосподарських тварин / І.І.Ібатуллін, Д.О. Мельничук, Г.О. Богданов та ін. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 616 с.
2. Дурст Л., Віттман М. Годівля сільськогосподарських тварин: Навч. посібник. Пер. з нім. / За ред. І.І. Ібатулліна та Г. Штрюбеля. – К.: Фенікс, 2006. – 384 с.
3. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин / І.І.Ібатуллін, Ю.О.Панасенко, В.К.Кононенко та ін. – К.: Вища освіта, 2015. – 432 с.
4. Хохрин С.Н. Кормление сельскохозяйственных животных. – М.: Колос, 2004. – 692 с.
5. Баканов Е.М., Менькин В.К. Кормление сельскохозяйственных животных. – М.: Агропромиздат, 1989. – 511 с.
6. Богданов Г.А. Кормление сельскохозяйственных животных. – М.: Агропромиздат, 1990. – 620 с.
7. Деталізовані норми годівлі сільськогосподарських тварин: Довідник / М.Т.Ноздрін, М.М.Карпусь, В.Ф.Каравашенко та ін. – К.: Урожай, 1991. – 344 с.

Додаткова література

1. Вирощування ремонтного молодняку сільськогосподарських тварин // І.І.Ібатуллін, А.І.Сривов, Л.М. Цицюрський та ін. – К.: Урожай, 1993. – 246 с.
2. Корми: оцінка, використання, продукція тваринництва, екологія: Посібник./ Кулик М.Ф., Кравців Р.Й., Обертах Ю.В. та ін.. – Вінниця: Тезис, 2003.– 334 с.
3. Мак–Дональд П., Єдварс Р., Гоинхилдж Дж. Питание животных. – М.: Колос, 1970.
4. Обмен веществ и энергии у свиней // Н.Т. Ноздрін, Мысик А.Т. М.: «Колос», 1975.
5. Профилактика нарушений обмена веществ у сельскохозяйственных животных / А. Алиев, В. Барей, П. Братко и др.– М.: Агропромиздат, 1986.–383с.
6. Пшеничный П.Д. Основы балансирования новых типов кормления сельскохозяйственных животных // Корма и кормление сельскохозяйственных животных. – 1964. – Вып. 1. – С. 3 – 9.
7. Хохрин С.Н. Кормление сельскохозяйственных животных. – М.: Колос, 2004. – 692 с.

9. Інформаційні ресурси

1. moodle.nubip.edu.ua
2. <http://elibrary.nubip.edu.ua>
3. <http://library.nubip.edu.ua>
4. <http://agrowiki.nubip.edu.ua>
5. <http://www.uran.net.ua/>
6. www.library.if.ua
7. www.elbook.com
8. www.libr.org.ua
9. <http://pidruchniki.com.ua/>
10. <http://www.studentbooks.com.ua/>